

Titel **Jeg er Zlatan Ibrahimovic**

Tema: fodbold, identitet, ghetto
Fag: Dansk
Målgruppe: 8., 9. og 10. klasse

E-bog: 'Jeg er Zlatan Ibrahimovic' en selvbiografi skrevet af den svenske forfatter David Lagercrantz, Gyldendal 2012

Om bogen

Selvbiografien 'Jeg er Zlatan Ibrahimovic' om den professionelle svenske fodboldspiller bliver hurtigt en bestseller, som mange andre end fodboldfans læser. Historien om den utilpassede dreng fra ghettoen, der ender med at køre til træning i en rød Ferrari, er en rigtig Klods Hans-historie om social opstigning. Zlatan Ibrahimovic har fortalt sin historie til den svenske forfatter David Lagercrantz. Senere har forfatteren afsløret, at han har skrevet biografien, som om den var en roman, hvor han har taget sig store kunstneriske friheder. Det har skabt stor debat om bogens troværdighed. Er den snyd og humbug, eller en pokkers velskrevet selvbiografi, som formår at fængsle unge, som sjældent åbner en bog. »Jeg arbejdede over 100 timer med ham. Jeg spurgte ham kun om ting, jeg ikke selv vidste. Hans mål kunne jeg selv se. Men jeg løj aldrig. Jeg gjorde ham aldrig bedre eller dårligere, end han var. Og jeg synes virkelig, at jeg ramte hans rigtige personlighed,« fortæller forfatteren til Berlingske Tidende d. 27. maj 2015.

Faglig relevans/kompetenceområder

Vejledningen her giver et overblik over det pædagogiske overlay, der knytter sig til e-bogen 'Jeg er Zlatan Ibrahimovic'. Det pædagogiske overlay kan bookes sammen med e-bogen og er en eksemplarisk analyse af første kapitel med ordforklaringer og quiz, som tester læseforståelsen. Eleverne tilgår markeringer i selve e-bogens tekst, hvis læreren booker overlay sammen med e-bog. Overlayet giver derfor god mulighed for at arbejde meget tekstnært i klassens fortolkningsfællesskab.

Genren selvbiografi ligger et sted mellem fiktion og fakta, men i forhold til tekstopgivelser til prøven, vil teksten ligge i kategorien *ikke-fiktion*. Selvbiografien kan være det tredje værk, da den opfylder kravet om brug af litterære virkemidler. Man kan også nøjes med at arbejde med udvalgte kapitler, da det levner mulighed for, at eleverne kan vælge øvrige kapitler som prøvetekst.

Selvbiografien tilhører teksttype *personlig beretning* i *faktafamilien* og har kendetegn som *tidsord*, *reflekterende sprog*, *jeg-fortæller* osv. Det er dog også interessant at kigge nærmere på, hvilke hvilke skønlitterære virkemidler forfatteren gør brug af for at skabe en mere spændende og læseværdig tekst. Fx *indledende komplikation* og *løsning* (eller *forsøg*) i hvert kapitel, hvilket tilfører beretningen en narrativ drivkraft, hvor hovedpersonen møder modstand undervejs.

"De kan tage Zlatan ud af Ghettoen, men ikke Ghettoen ud af Zlatan" er en af mange one-liners fra bogen, som er blevet citeret flittigt i andre medier. Hvor meget, der er

Zlatans egne ord, og hvor meget er forfatterens fortjeneste, er uvist. Selvom sproget virker meget autentisk, så er hver eneste sætning nøje konstrueret og billedsprog blomstrende. Teksten giver rig mulighed for at arbejde inden for kompetenceområdet fortolkning. Lad eleverne systematisk undersøge teksten og forholde sig til *sprog, fortællerforhold, synsvinkel, identitet, kultur og læserkontrakt*.

Forslag til læringsmål:

- Jeg er opmærksom på selvbiografiens særlige kendetegn: *skrevet i datid, tidsord, jeg-fortæller, reflekterende og subjektivt sprog*.
- Jeg kan forklare forskellen på *fortæller, hovedperson og forfatter*.
- Jeg kan finde eksempler på *sammenligninger og metaforer*.
- Jeg kan pege på, hvordan litterære virkemidler gør selvbiografien mere spændende med *indledende komplikation og løsning (eller forsøg)* i hvert kapitel med en *nøglebegivenhed*, som har været med til at forme Zlatans vilje og personlighed.
- Jeg kan reflektere over, hvordan barndom og ungdom har betydning for Zlatans *identitet*.
- Jeg er opmærksom på kulturforskelle, som giver Zlatan udfordringer.
- Jeg er bevidst om, at biografien er en fortolket og redigeret udgave af virkeligheden og kan forholde mig til tekstens troværdighed og *læserkontrakt*.

Overlayet

Kapitel 1 har et overlay, som organiserer sig omkring litteraturarbejdets traditionelle tre faser: før, under og efter.

Farvekoder i overlayet

Blå: Forforståelse og forklaring

Grøn: Biografiens kendetegn markeret direkte i teksten med en grøn markering i kapitel 1.

Quiz:

Tjek læseforståelsen i quizzen, som afslutter kapitel 1

Ideer til undervisningen

Før du læser-fasen

På titelbladet er der tre blå markeringer, som kan styrke forforståelse. Et link til artikel om forfatteren, et link med Zlatans 20 bedste mål samt forsidebilledet.

Hvilke elementer består forsiden af? Analyser forsiden af bogen. Hvad signalerer billede og tekst? Hvad ved I om Zlatan i forvejen? Hvad forventer I jer af teksten? Se videoedit med Zlatans bedste mål. Hvilke indtryk giver den af personen og fodboldspilleren Zlatan Ibrahimovic?

Mens du læser-fasen

Lad eleverne læse første kapitel. Brug de blå markeringer i overlayet til at få styr på omstændighederne, hvor, hvem osv. Måske kan eleverne klæde hinanden på med deres forskellige viden om fodboldstjernen, inden de læser videre på egen hånd. Lad eleverne benytte et fælles dokument til at lave ordforklaringer, som ligner de blå markeringer, hvor de fx forklarer hinanden fodboldtermer, persongalleri og lokationer.

Efter du har læst-fasen (kapitel 1)

Sammenlign første kapitel af 'Jeg er Zlatan Ibrahimovic', som er en *personlig beretning* med Wikipedias tekst om samme person, som er en *informerende tekst*. Formålet er at skærpe elevernes opmærksomhed på, hvad der kendetegner selvbiografien som tekst og adskiller den fra fx en wiki.

Lav systematisk fælles gennemgang af kapitel 1. Brug de grønne markeringer i overlayet som støtte i den fælles analyse. Lad elever lede efter flere eksempler på tidsord, tænkeverber, subjektivt sprog, reflekterende sprog, billedsprog osv. i resten af kapitlet.

Mens du læser (kapitel 2-...)

Lad alle eleverne læse kapitel 2 på egen hånd, hvor de undervejs eller efterfølgende efterligner de grønne markeringer i overlayet i kapitel 1 og markerer vigtige ord og sætninger i e-bogslæseren og skriver kommentarer (marker og højreklik - vælg kommentar). Hvis klassen læser hele biografien som værk, kan mindre grupper lave markeringer i hver deres kapitel.

Efter du har læst-fasen (kapitel 2-...)

Elevernes markeringer i teksten kan danne baggrund for en fortolkende analyse, som de kan fremlægge for klassen med afsæt i følgende overskrifter:

Personer: Personkarakteristik af de vigtigste personer, flade el. runde personer? Hjælper eller modstandere?

Fortællerforhold: Hovedperson, fortæller, forfatter, synsvinkel

Komposition: Kronologisk? Komplikationer? Løsning? Eventyrtræk? Aktantmodel?

Sprog: Reflekterende sprog (tænkeverber), subjektivt sprog og konnotationer (ord med medbetydning), talesprog, slang, direkte tale, billedsprog.

Genretræk: En selvbiografi er en personlig beretning om professionelle og private liv - en fortælling om helt eller antihelt, der møder modstand, der former hans liv og vilje. Indeholder nøglebegivenheder fra barndom og ungdom, som spiller en afgørende rolle for hovedpersonens identitet. En fortolket og redigeret udgave af virkeligheden, som både bruger fakta- og fiktionskoder. Læserkontrakten i en biografi er, at de beskrevne

begivenheder har fundet sted. Læseren accepterer præmissen om en redigeret virkelighed, som kun skildrer hovedpersonens synsvinkel.

Refleksion og vurdering: Undervej i en selvbiografi reflekterer hovedpersonen over diverse begivenheder. Det kan både være refleksion tæt på begivenheden fx den unge Zlatan, som dengang han var dreng, syntes noget var uretfærdigt. Det kan også være den voksne Zlatan, der i dag reflekterer over episode, som er sket for længe siden i barndommen. Reflekterende sprog indeholder ofte tænkeverber som: Jeg *tænkte*, *syntes*, *ønskede*, *følte* osv.

Når du er færdig med bogen-fasen

Eleverne skriver deres egen personlige beretning om en oplevelse, hvor de følte sig misforstået.

Tjekliste til beretning:

- er skrevet i præteritum
- har en jeg-fortæller
- indeholder tidsord fx først, længe siden, dengang, bagefter, til sidst, osv.
- starter med en indledende komplikation
- indeholder billedsprog
- reflekterende sprog tæt og fjern fra begivenheden vha. tænkeverber fx følte, tænke, håbede, mente, syntes osv.
- slutter med en løsning eller forsøg

Volvo-reklamefilm

Zlatan optræder sammen med sin blonde kæreste og to drenge i en reklamefilm for familiebilen Volvo XC70. Den kroatisk-bosniske ballademager fra ghettoen er blevet til svensk nationalsymbol, der lovsynges ærkesvensk natur og kultur. Undervejs reciterer han den svenske nationalsang 'Du gamla, du fria'. Brug evt. forløbet [Du gamla, du fria](#) på sitet 'Norden i skolen' Se og analyser reklamefilmen 'Volvo XC70 feat. Zlatan - Made by Sweden' på youtube. Suppler evt. med klip fra Deadline, hvor den svenske journalist og forfatter Göran Rosenberg bliver interviewet om reklamefilmen.

Supplerende materialer

[Biografier - Dansk i dybden](#) kan lånes som klassesæt

[Den unge Zlatan](#) Svensk dokumentar med danske undertekster

[Deadline](#) om Zlatan i Volvo-reklame - brug cfu-kapitelmærke

[Jeg er Zlatan - let-læs](#) kan lånes som klassesæt

[Zlatan - for Sverige](#) Svensk dokumentar med svenske undertekster

[Er man fattig, hvis man har tag over hovedet og en smartphone?](#) Reportage fra Rosengården